

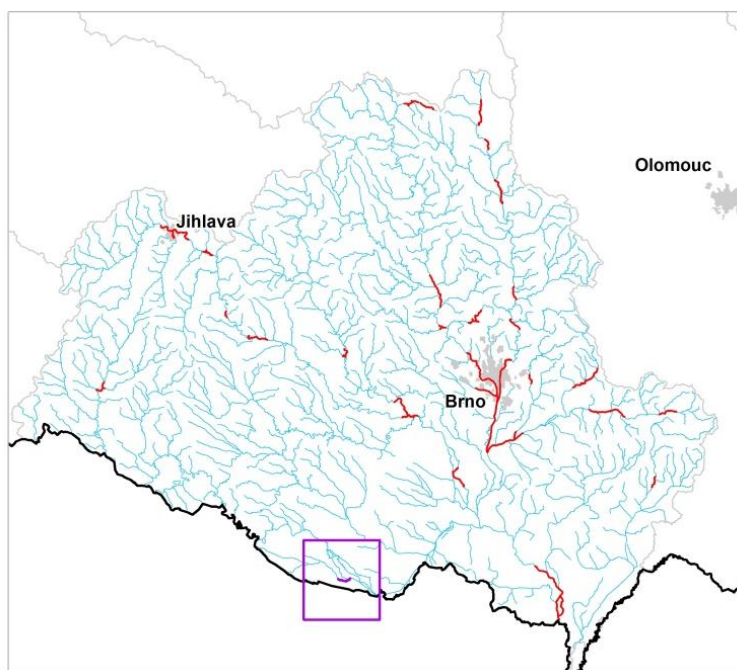

ANALÝZA OBLASTÍ S VÝZNAMNÝM POVODŇOVÝM RIZIKEM V ÚZEMNÍ PŮSOBNOSTI STÁTNÍHO PODNIKU POVODÍ MORAVY VČETNĚ NÁVRHŮ MOŽNÝCH PROTIPOVODŇOVÝCH OPATŘENÍ (PODKLAD K PLÁNU PRO ZVLÁDÁNÍ POVODŇOVÝCH RIZIK V POVODÍ DUNAJE)

DÍLČÍ POVODÍ DYJE

C. TECHNICKÁ ZPRÁVA – MAPY POVODŇOVÉHO OHROŽENÍ A POVODŇOVÝCH RIZIK

DANÍŽ – 10100205_1 (DYJ_15-01) - Ř. KM 0,000 – 3,166

ZÁŘÍ 2019

ANALÝZA OBLASTÍ S VÝZNAMNÝM POVODŇOVÝM RIZIKEM V ÚZEMNÍ PŮSOBNOSTI STÁTNÍHO PODNIKU POVODÍ MORAVY VČETNĚ NÁVRHŮ MOŽNÝCH PROTIPOVODŇOVÝCH OPATŘENÍ (PODKLAD K PLÁNU PRO ZVLÁDÁNÍ POVODŇOVÝCH RIZIK V POVODÍ DUNAJE)

DÍLČÍ POVODÍ DYJE

C. TECHNICKÁ ZPRÁVA – MAPY POVODŇOVÉHO OHROŽENÍ A POVODŇOVÝCH RIZIK

DANÍŽ – 10100205_1 (DYJ_15-01) - Ř. KM 0,000 – 3,166

Pořizovatel:

Povodí Moravy, s.p.
Dřevařská 932/11
602 00 Brno

Zhotovitel:

AQUATIS, a.s.
Botanická 834/56
602 00 Brno

Obsah

1	Seznam zkratk a symbolů	4
2	Popis zájmového území	5
3	Mapy povodňového ohrožení	7
3.1	Výpočet intenzity povodně	7
3.2	Stanovení povodňového ohrožení	7
4	Mapy povodňového rizika	8
4.1	Vstupní data pro stanovení zranitelnosti	8
4.1.1	Dokumenty územního plánování	8
4.1.2	Mapové podklady	8
4.1.3	Ostatní podklady pro stanovení zranitelnosti (nepovinné)	8
4.1.4	Příprava dat	9
4.2	Postupy vyjádření povodňového rizika	9
4.2.1	Stanovení zranitelnosti území	9
4.3	Stanovení povodňového rizika	10
4.3.1	Vymezení citlivých objektů	10
5	Interpretace výsledků	11
5.1	Popis povodňového ohrožení a rizika	11
6	Seznam literatury	13

1 Seznam zkratek a symbolů

Zpráva je zpracována dle Standardizačního minima pro zpracování map povodňového nebezpečí a povodňových rizik [2] a jsou v ní používány zkratky uvedené v následující Tab. č. 1.

Tab. č. 1 Seznam zkratek a symbolů

Zkratka	Vysvětlení
CEVT	Centrální evidence vodních toků
ČHP	číslo hydrologického pořadí
ČOV	čistírna odpadních vod
ČR	Česká republika
ČÚZK	Český úřad zeměměřický a katastrální
LB	levobřežní
Q_N	průtok s dobou opakování N -let (5, 20, 100 a 500 let)
PB	pravobřežní
PVPR	předběžné vymezení povodňových rizik a vymezení oblastí s potenciálně významným povodňovým rizikem
RZM 10	rastrová základní mapa 1 : 10 000
SHP	shape file – vektorový formát firmy ESRI
TPE	Technicko - provozní evidence
ÚP	Územní plán
ÚPD	Územně plánovací dokumentace
ÚAP	Územně analytické podklady
ZABAGED	základní báze geografických dat České republiky
ZÚ	záplavové území

2 Popis zájmového území

Předmětem řešeného území je úsek na toku Daníž v km 0,000 – 3,166*

Tab. č. 2 Základní informace o řešeném úseku

ID úseku	Pracovní číslo úseku	Tok	Říční km, začátek - konec	ČHP
10100205_1	DYJ_15-01	Daníž	0,000 – 3,166	4-14-02-084

*) Komentář k používané kilometrāži toku

V celém projektu bude používána kilometrāž, která vychází z již zpracovaných studií Povodí Moravy, s.p. Kilometrāž toku Daníž, používaná při zpracování map povodňového nebezpečí a rizik, vychází z geodetického zaměření koryta, které provedlo Povodí Moravy, s.p. v roce 2009 [3].

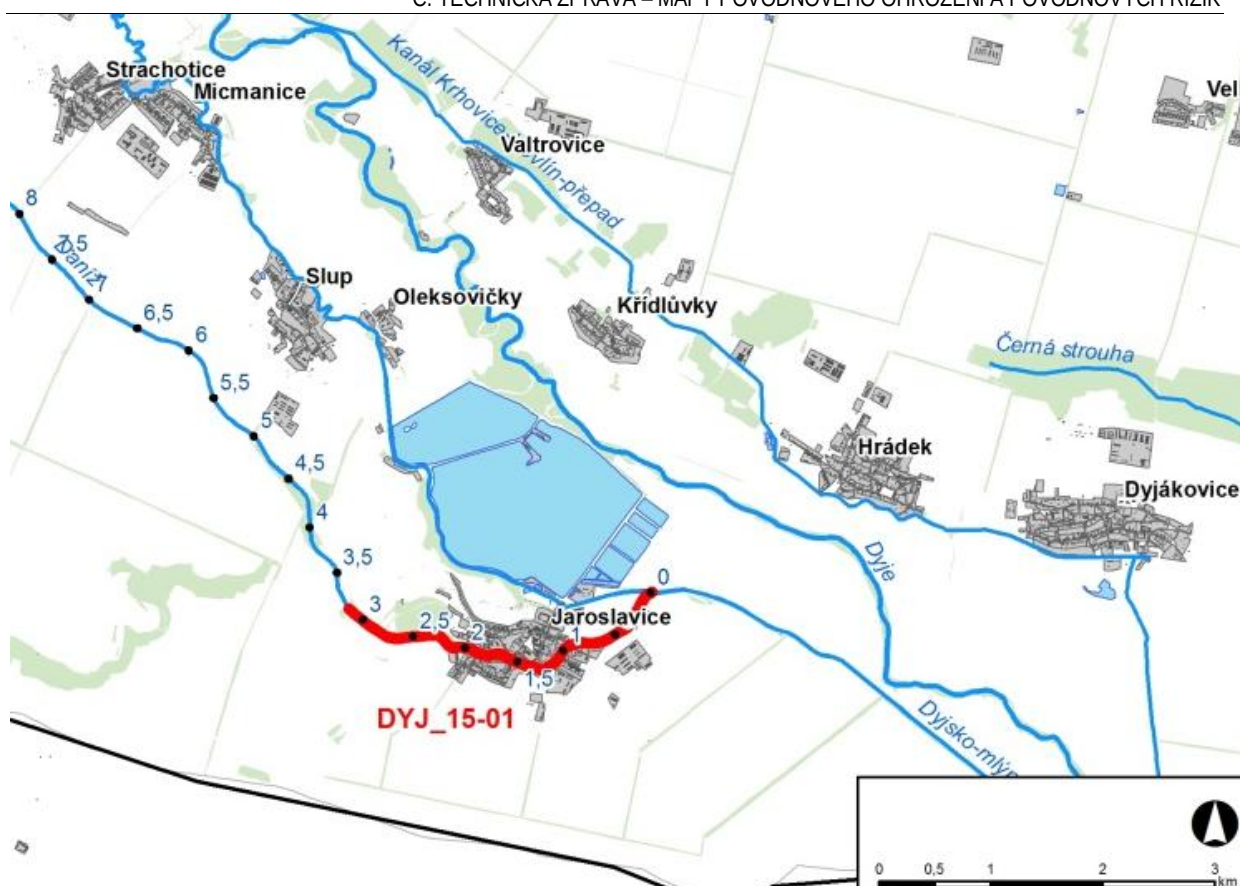
Na Daníži nejsou zbudována žádná významná vodní díla. Nad obcí Jaroslavice se nachází Horní a Dolní Jaroslavický rybník.

V zájmovém úseku toku Daníž se nenachází žádný přítok.

Daníž je pravobřežním přítokem Dyjsko - mlýnského náhonu (Mlýnské strouhy), do kterého se vlévá pod Jaroslavickým rybníkem. Pramen potoka je na rakouském státním území, státní hranici přetéká na katastrálním území (k. ú.) Hnanice. Odvádí vody z území jižně od Znojma mezi státní hranicí a Dyjí. Tvar povodí má Daníž obdélníkový. Je rovinatý, bez lesů, s výjimkou pramenné oblasti. Povodí patří k nejsušším částem ČR. Pro oblast je charakteristická minimální vodnost. Povodí toku Daníž má plochu celkem 117,7 km². Délka toku od pramene je 25,400 km.

Úsek 10100205_1 (DYJ_15-01), Daníž

V řešeném úseku protéká tok Daníž k. ú. obce Jaroslavice. Obytná zástavba je v těsné blízkosti koryta. Koryto má tvar jednoduchého lichoběžníku, je zarostlé, neudržované. V prostoru mostních objektů je koryto opevněno dlažbou do betonu. V zájmovém území je devět mostů a dvě lávky. V obci je základní a mateřská škola, dvě kulturní památky, čistírna odpadních vod (ČOV) a plynárenské zařízení. Severně od obce Jaroslavice se nachází Horní a Dolní Jaroslavický rybník. Úsek toku Daníž je ve správě Povodí Moravy, s.p..

Obr. č. 1 Vymezení řešené oblasti s významným povodňovým rizikem

3 Mapy povodňového ohrožení

Povodňové ohrožení se vyjadřuje jako kombinace pravděpodobnosti výskytu nežádoucího jevu (povodně) a nebezpečí. Zásadní rozdíl mezi povodňovým ohrožením a povodňovým rizikem spočívá v tom, že ohrožení není vázáno na konkrétní objekty v záplavovém území (ZÚ) s definovanou zranitelností. Ohrožení je možné vyjádřit plošně pro celé ZÚ bez ohledu na to, jaká aktivita se v něm nachází. V okamžiku, kdy ohrožení vztáhneme ke konkrétnímu objektu v ZÚ s definovanou zranitelností, začíná představovat povodňové riziko. Povodňové ohrožení vyjádřeno jako funkce pravděpodobnosti výskytu daného povodňového scénáře a tzv. intenzity povodně. Podrobný popis postupů vyjádření povodňového ohrožení je uveden v Metodice tvorby map povodňového nebezpečí a povodňových rizik [1].

3.1 Výpočet intenzity povodně

Výpočet intenzity povodně dochází ke kvantifikaci povodňového nebezpečí. Vstupním podkladem jsou mapy hloubek a rychlostí s velikostí pixelu 1 x 1 m vyhotovené pro průtoky v záplavovém území s dobou opakování 5, 20, 100 a 500 let. Výpočet byl proveden pomocí nástrojů programu ArcGIS s využitím doporučeného vztahu dle platné metodiky [1]. Výsledkem výpočtů jsou rastrová data pro jednotlivé scénáře povodňového nebezpečí o velikosti pixelu 1 x 1 m, kdy každá buňka rastru v sobě nese informaci o intenzitě povodně.

3.2 Stanovení povodňového ohrožení

Ke stanovení povodňového ohrožení byly využity nástroje programu ArcGIS a vztahy dle platné metodiky [1]. Nejdříve bylo stanoveno povodňové ohrožení pro jednotlivé povodňové scénáře s použitím matice rizika. Vstupním podkladem byly rastry se stanovenou intenzitou povodně o velikosti pixelu 1 x 1 m. Pro každou buňku rastru bylo stanoveno ohrožení, které bylo vyjádřeno hodnotami 4 (vysoké), 3 (střední), 2 (nízké) a 1 (reziduální) dle [1]. Dalším krokem bylo vyhodnocení maximální hodnoty ohrožení z jednotlivých dílčích ohrožení. Výsledkem je rastrová mapa povodňového ohrožení (C.1 – Mapa povodňového ohrožení) o velikosti pixelu 1 x 1 m obsahující maximální hodnoty ohrožení zobrazené pomocí barevné škály (4 - červená, 3 - modrá, 2 - oranžová a 1 - žlutá) viz Obr. č. 2.

Povodňové ohrožení

Obr. č. 2 Kategorie povodňového ohrožení dle [1]

4 Mapy povodňového rizika

Povodňové riziko se stanovuje průnikem informací o povodňovém ohrožení a zranitelnosti území. Pro jednotlivé kategorie zranitelnosti území je stanovena míra přijatelného rizika. Mapy povodňového rizika pak zobrazují plochy jednotlivých kategorií využití území, u kterých je překročena míra tohoto přijatelného rizika. Takto identifikovaná území představují exponované plochy při povodňovém nebezpečí odpovídající jejich vysoké zranitelnosti. U těchto ploch je nutné další podrobnější posouzení jejich „rizikovosti“ z hlediska zvládání rizika (snížení rizika na přijatelnou míru).

4.1 Vstupní data pro stanovení zranitelnosti

Jako hlavní podklad při získávání informací ohledně využití území sloužily územně plánovací dokumentace obcí. Ty byly doplněny o informace z geodatabáze ZABAGED®, ortofotomap, terénního průzkumu, internetových stránek jednotlivých měst a obcí a internetové mapy.

4.1.1 Dokumenty územního plánování

Záplavové území zasahuje do území obcí uvedených v Tab. č. 3. Pro tyto obce bylo nutné získat platné ÚPD, které spravují jednotlivé obce na obecním úřadě. Pro zpracování 2. plánovacího cyklu byl ÚPD poskytnut na základě žádosti zhotovitele Jihomoravským krajem. ÚAP jsou k dispozici na webových stránkách [8]. Přehled získaných dat a jejich formáty pro dotčené obce je uveden v Tab. č. 3.

Tab. č. 3 Přehled získaných dat a jejich formátů pro dotčené obce

p. č.	ORP	Název obce	ÚP	Rok schválení	formáty platných ÚPD			ÚAP	Rok schválení	Formát platných ÚAP
					vektor	rastr	papír			
1	Znojmo	Jaroslavice	ano	2017	SHP			ano	2016	PDF

4.1.2 Mapové podklady

Mapové podklady byly:

- Rastrová základní mapa 1 : 10 000 (RZM 10), z vektorového topografického modelu ZABAGED, ČÚZK, 2017, Měřítko 1 : 10 000, velikost pixelu 0,63 m [9].
- Ortofotomapy, formát JPG, velikost pixelu 0,25 m, ČÚZK, 2018 [6].
- ZABAGED, komplexní digitální geografický model území ČR, formát SHP, ČÚZK, 2017 [10].

4.1.3 Ostatní podklady pro stanovení zranitelnosti (nepovinné)

4.1.3.1 Objekty geodatabáze ZABAGED

Jako podpůrný podklad sloužila geodatabáze ZABAGED® [10]. Jedná se o digitální geografický model území České republiky, který svou přesností a podrobností zobrazení geografické reality odpovídá přesnosti a podrobnosti Základní mapy České republiky v měřítku 1:10 000 (ZM 10) [9]. Jejím zpracovatelem a garantem obsahu je Český úřad zeměměřický a katastrální. Tento podklad poskytlo Povodí Moravy s.p. a jedná se o verzi z roku 2017.

4.1.3.2 Terénní průzkum

U stanovení zranitelnosti byl hlavní podklad ÚPD doplněn rovněž o poznatky získané z terénního průzkumu. Ten proběhl v březnu 2019. V rámci pochůzky byla pořizena fotodokumentace objektů. Zjištění z terénního průzkumu jsou uvedena ve zprávě B, kapitola 3.5.

4.1.3.3 Internetové stránky jednotlivých měst a obcí

Dalším doplňkovým podkladem byly informace z internetových stránek jednotlivých měst a obcí [8] a internetové mapy.

4.1.4 Příprava dat

Hlavním podkladem pro stanovení zranitelnosti území byly informace o způsobu využití území, které byly získány z grafické části ÚPD. ÚPD byly k dispozici pro všechny řešené obce, jejich přehled je uveden v kap. 4.1. v Tab. č. 3. Vzhledem k poskytnutému formátu byla data zpracována v programu ArcGIS 10.5 případně ArcGIS Pro. Nad těmito ÚPD proběhlo prvotní vytvoření zranitelných území ve třech časových horizontech - současný stav, návrh a výhled. Rozdělení do těchto časových aspektů vycházelo z obdobného členění v ÚPD. Takto stanovené zranitelné území bylo dále verifikováno na základě dalších upřesňujících informací, které byly získány z ortofotomap, geodatabáze ZABAGED®, terénního průzkumu, internetových stránek jednotlivých měst a obcí a internetových map. Na základě těchto pomocných údajů došlo ke zpřesnění prostorového zákresu jednotlivých území a také k aktualizaci forem využití území. Tímto se docílilo maximální vypovídající schopnosti a aktuálnosti zranitelných území. Města a obce v zájmovém území (viz Tab. č. 3) mají schválený územní plán z roku dle výše uvedené tabulky, který je ve formátu umožňujícím snadný převod do podoby zranitelného území. Správnost tohoto ÚPD byla ověřena dle výše zmíněných podkladů.

4.2 Postupy vyjádření povodňového rizika

Hlavní kroky nutné k vyjádření povodňového rizika jsou:

- Stanovení zranitelnosti území (na základě informací o využití území)
- Stanovení povodňového rizika

4.2.1 Stanovení zranitelnosti území

Základním zdrojem informací o způsobu využití, tzv. zranitelnosti, jsou především zásady územního rozvoje a územní plány. U územního plánu se jedná o grafickou část – Hlavní výkres (viz příloha č. 7 vyhlášky č. 500/2006 Sb., o územně analytických podkladech, územně plánovací dokumentaci a způsobu evidence územně plánovací činnosti, ve znění pozdějších předpisů), ve kterém jsou plochy rozděleny podle využití území v časovém horizontu stavu (plochy stabilizované), návrhu (plochy změn) a ploch územních rezerv (dříve výhled). Tyto plochy jsou rozděleny do kategorií zranitelnosti definovaných metodikou [1] (viz Obr. č. 3).

Plochy v riziku

stav	návrh	výhled	
			Bydlení
			Smíšené plochy
			Občanská vybavenost
			Technická vybavenost
			Doprava
			Výroba a skladování
			Rekreace a sport
			Zeleň

Obr. č. 3 Kategorie zranitelnosti území dle [1]

Zranitelnost území je vlastnost území, která se projevuje náchylností prostředí, objektů nebo zařízení ke škodám v důsledku malé odolnosti vůči extrémnímu zatížení povodní a v důsledku tzv. expozice.

4.3 Stanovení povodňového rizika

Povodňové riziko bylo stanoveno průnikem informací o povodňovém ohrožení (rastr maximálního ohrožení) a zranitelnosti území (polygonová vrstva zranitelnost) dle metodiky [1]. K tomuto účelu byly využity nástroje prostorové analýzy programu ArcGIS. Porovnáno bylo maximální přijatelné riziko u jednotlivých zranitelných území s maximálním povodňovým ohrožením a určeny lokality, u kterých dochází k nepřijatelnému stupni ohrožení. Výsledkem je vrstva nepřijatelného rizika, která je podмноžinou vrstvy zranitelnosti a tvoří hlavní podklad pro mapový výstup C.2 – Mapa povodňového rizika. V mapě povodňového rizika jsou rovněž v potlačené barevnosti zobrazeny nerizikové plochy.

4.3.1 Vymezení citlivých objektů

V rámci zpracování zranitelnosti byla vytvořena bodová vrstva citlivých objektů. Jedná se o objekty, kterým je třeba v rámci posuzování míry přijatelného rizika věnovat zvýšenou pozornost. Podkladem pro určení citlivých objektů byly ÚPD, internetové stránky jednotlivých obcí [8], ortofotomapy, terénní pochůzky, geodatabáze ZABAGED a internetové mapy. Citlivé objekty byly zařazeny dle jejich účelu do sedmi kategorií, kterým odpovídá předem stanovené zobrazení.

Jedná se o:

- Školství;
- Zdravotnictví a sociální péče;
- Hasičský záchranný sbor, Policie, Armáda ČR;
- Nemovitá kulturní památka;
- Energetika;
- Vodohospodářská infrastruktura;
- Zdroje znečištění.

V kategorii Energetika byly uvažovány pouze významné rozvodny elektrické energie. Jednotlivé distribuční trafostanice, kterých je v obcích značné množství, nebyly do citlivých objektů zařazeny.

5 Interpretace výsledků

V následujícím textu je uveden souhrn informací vyplývajících z map povodňového nebezpečí a povodňových rizik pro jednotlivé katastry, které se vyskytují v řešené oblasti úseku toku Daně (DYJ_15-01). Z logické návaznosti jsou katastrální území a citlivé objekty v Tab. č. 4 popisovány směrem po toku.

5.1 Popis povodňového ohrožení a rizika

Úsek DYJ_15-01 Daně, km 0,000 – 3,166

V řešeném úseku protéká Daně pouze k.ú. Jaroslavice. V nejvrchnější části zájmového úseku se v bezprostřední blízkosti vodoteče nachází hranice k.ú. Oleksovičky

Koryto Daně je kapacitní na Q_5 v celém řešeném úseku. Při průtoku Q_{20} však dochází k levostrannému i pravostrannému vybřežení nejprve v okolí mostního objektu v ř. km 2,146. Přitom jsou zaplaveny lesní pozemky na levém břehu a v menším rozsahu polní pozemky na pravém břehu. Nad níže situovanou lávkou v ř. km 2,069 se povodňové průtoky dočasně vrací zpět do koryta Daně. Další inundace na levém břehu se objevují přibližně o dalších 60 metrů níže směrem po toku. Hranice rozlivu se zde dotýká třech jednotlivě stojících budov. Také v navazujícím úseku je průtočná kapacita koryta Daně naplněna a místy se objevují drobné rozlivy na obou březích. Tyto rozlivy v nemnoha případech sahají k budovám stojících na samém břehu Daně, nebo v jeho blízkosti.

Plošně rozsáhlejší rozlivy při Q_{20} , s výraznějšími povodňovými škodami, se objevují však až pod silničním mostem v ř. km 1,233. Na levém břehu je přitom zasažena oblast v okolí ulice Sadová. Povodňové průtoky z levobřežního rozlivu se sice vrací zpět do koryta výše nad silničním mostem v ř. km 0,930, ve stejném místě však zároveň dochází masivnímu vybřežení na pravém břehu. Osa pravobřežního rozlivu probíhá nejprve kolmo na tok Daně a dále paralelně s ulicí Hradecká. V této části obce Jaroslavice se nachází spíše roztroušená zástavba a proto není počet rozlivem dotčených budov ani zde vysoký. Pravobřežní rozliv částečně zasahuje zemědělský areál a o něco dále, přibližně na úrovni ČOV Jaroslavice (při Q_{20} není zasažena), se odklání od silniční komunikace a nabírá jihovýchodní směr. V této oblasti jsou ohroženy už pouze polní pozemky. Druhý plošně významnější rozliv začíná levostranným vybřežením ve vzdálenosti 50 metrů pod silničním mostem v ř. km 0,930. Záhy opouští intravilán Jaroslavic a zasahuje zemědělské pozemky v oblasti mezi vodotečí Daně a Dyjsko-mlýnským náhonem.

Při průtocích Q_{100} a Q_{500} dochází k dalšímu rozšíření zasažených území, přičemž hlavní lokalizace je popsána výše. V daleko větším počtu případů jsou však zasaženy budovy i celé bloky budov a roste pravděpodobnost jejich poškození. Skutečný stav povodňového nebezpečí přesněji a přehledněji dokládají příslušné mapové výstupy.

Nejvíce ohrožené plochy v úseku DYJ_15-01, Daně, km 0,000 – 3,166 se vyskytují v intravilánu obce Jaroslavice, zejména pod mostem ul. Školní. Na okraji zástavby jsou ohroženy plochy výroby a skladování (plochy smíšené), které jsou na levém i pravém břehu a spadají do středního rizika. Na LB jsou pak ohroženy plochy bydlení, které jsou lokálně ve středním riziku, konkrétně při ulici Bažantní, Lomená a Sklepní na PB. Mezi mosty na ulici Školní a Hradecká se nachází plochy výroby a skladování (plochy smíšené) a plochy bydlení a všechny podléhají střednímu riziku. Poslední riziková plocha v úseku je na okraji obce za čerpací stanicí. Jedná se o plochu výroby a skladování (plochy smíšené), která je z části ve středním riziku.

V rámci územního plánování je nutné věnovat pozornost návrhovým plochám v blízkosti toku. V úseku DYJ_15-01 se jedná o plochu výroby a skladování (plochy smíšené) na okraji obce na pravém břehu.

V řešeném úseku se nachází 5 citlivých objektů v zaplavovaném území. Jedná se o základní školu, ČOV, plynárenské zařízení a dvě kulturní památky, viz v Tab. č. 4.

Tab. č. 4 Tabulka - Citlivé objekty úseku DYJ_15-01 Daníř

Obec	Kategorie citlivého objektu	Název citlivého objektu	Adresa	Míra rizika	ID úseku
Jaroslavice	Školství	ZŠ a MŠ Jaroslavice	Školní 83	-	10100205_1
Jaroslavice	Kulturní památka	Boží muka	N 48°1.755' E 16°23.695'	-	10100205_1
Jaroslavice	Kulturní památka	Poklona	Školní 127	-	10100205_1
Jaroslavice	Zdroj znečištění	ČOV	N 48°1.7593' E 16°24.552'	-	10100205_1
Jaroslavice	Energetika	Plynárenské zař.	N 48°1.7595' E 16°24.591'	-	10100205_1

6 Seznam literatury

Tab. č. 5 Seznam literatury

Označení	Název
1	Metodika tvorby map povodňových nebezpečí a povodňových rizik. VÚV T.G.M. v.v.i., 18. 8. 2019.
2	Standardizační minimum pro zpracování map povodňového nebezpečí a povodňových rizik, VRV a.s., 07/2019.
3	Studie záplavového území toku Daně v km 0,000 – 23,266, zpracovalo Povodí Moravy, s.p., 2009.
4	Studie protipovodňových opatření na území Jihomoravského kraje, Pöyry Environment a.s., Brno, 05/2007
5	Oficiální stránky Českého úřadu zeměměřického a katastrálního. www.cuzk.cz/
6	Ortofotomapy zájmového území. ČÚZK, Praha, 2018.
7	Digitální model reliéfu zájmové oblasti. DMR 5G. ČÚZK, Praha, 2018.
8	Oficiální stránky města Znojma (www.znojmocity.cz , www.mapy.muznojmo.cz)
9	Rastrová základní mapa 1:10 000, Praha, 2017.
10	Základní báze geografických dat ZABAGED – polohopis, ČÚZK, Praha, 2017.
11	Standardizovaná struktura uložení dat, CDS2, 09/2019.